

Centar za građansku suradnju, Livno

Podrška uključivanju građana ŽZH/Kantona 8 u borbu protiv korupcije pri zapošljavanju u javnom sektoru

Nedostaci i **preporuke** za unaprjeđenje pravnog okvira i regulative u oblasti zapošljavanja

Rujan / septembar 2023. godine

Nedostatak 1.

Zapadnohercegovački kanton/županija je jedan od dva kantona/županije u FBiH u kojima Agencija za državnu službu FBiH nema apsolutno nikakvu nadležnost u postupku zapošljavanja državnih službenika. Poslovi iz ove nadležnosti, Zakonom u ŽZH povjereni su Agenciji za državnu službu Županije, odnosno, do njenog osnivanja – Povjerenstvu za državnu službu Županije, kao privremenom radnom tijelu Vlade.

Preporuka 1.1

Prilagoditi i ujednačiti kantonalne/županijske propise na način da se postupak planiranja i realizacije zapošljavanja državnih službenika u Zapadnohercegovačkom kantonu/županiji povjeri Agenciji za državnu službu FBiH, odgovornoj za ove procese u ostatku FBiH, kako bi se osiguralo poštivanje načela meritornosti i transparentnosti.

Preporuka 1.2.

Uspostaviti rad županijske Agencije za državnu službu koja će obavljati poslove iz svoje nadležnosti, kako je to predviđeno aktualnim kantonalnim zakonskim i podzakonskim propisima.

Nedostatak 2.

Vlada Kantona 8 /ŽZH nije usvojila uredbu koja propisuje postupak prijema u radni odnos u javnom sektoru (članak 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu FBiH iz 2018.).

Preporuka 2.1

Izraditi i usvojiti Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Kantonu 8/ŽZH, urediti postupak zapošljavanja od obveze raspisivanja javnog natječaja, ocjenjivanja, rangiranja uspjehnosti kandidata i izbora najuspješnijeg kandidata sa liste.

Preporuka 2.2.

Uvesti institut supervizora u postupak zapošljavanja u javnom sektoru kojega postavlja Ured za borbu protiv korupcije da prati i nadgleda pravilnu primjenu Uredbe u postupku javnog oglašavanja, rad komisije, čitav tijek postupka uključujući pismeni i usmeni dio ispita.

Nedostatak 3.

Obveza dostavljanja kompletne dokumentacije, odnosno dokaza o ispunjavanju općih i posebnih uvjeta natječaja u originalu ili ovjerenoj fotokopiji već prilikom prijavljivanja na javne natječaje u organima državne službe postoji samo u Zapadnohercegovačkom kantonu/županiji.

Preporuka 3.1

Hitno omogućiti ravnopravan položaj građanima Kantona 8/ŽZH sa ostatkom FBiH prilikom prijava na javni natječaj u državnoj službi putem prijavnog obrasca, uz dostavljanje ostatka dokumentacije tek nakon uspješno položenog stručnog ispita. Izbrisati stav 3. članka 2a. Uredbe.

Preporuka 3.2.

Osvrnuti se na ranije rješenje iz Uredbe o uvjetima, načinu i programu za polaganje ispita općeg znanja i stručnog ispita za kandidate za državnu službu u ŽZH koje više nije na snazi, a koje je zasigurno povoljnije za kandidate i efikasnije za provođenje samog procesa javnog natječaja.

Nedostatak 4.

Zakon ne predviđa obvezu javnog objavljivanja imena članova povjerenstva za izbor, iako ih kandidat može tražiti i dobiti od Povjerenstva za državnu službu. Ne postoji smetnja da se imena članova povjerenstva za izbor u natječaju javno objave na web stranici Povjerenstva za državnu službu.

Preporuka 4.

U Zakon o državnim službenicima i namještenicima inkorporirati odredbu prema kojoj će Povjerenstvo za državnu službu putem web stranice učiniti dostupnim sastav povjerenstva za izbor i popis prijavljenih kandidata na javni natječaj, najkasnije tri dana prije zakazanog intervjua.

Nedostatak 5.

Nejasno je propisana svrha i kriteriji usmenog intervjua i ostavljaju mogućnost manipulacija. Intervju ima za cilj utvrđivanje osobnih karakteristika, sposobnosti i znanja kandidata za obavljanje poslova.

Preporuka 5.

Precizno regulirati tijek usmenog dijela stručnog ispita kandidata s objektivnim kriterijima i načinom ocjenjivanja od strane povjerenstava. Osigurati vođenje zapisnika o pitanjima i odgovorima kandidata tokom intervjua. Omogućiti kandidatima informaciju o konkretnim propisima koji će biti predmet intervjua, najmanje 15 dana prije dana zakazanog intervjua.

Nedostatak 6.

Ne postoji izričito propisana obaveza postavljanja najuspješnijeg kandidata sa liste, odnosno kandidata sa najvećim brojem bodova, bez izuzetaka.

Preporuka 6.

Izmijeniti zakonodavstvo i provedbeni pravni okvir, Zakon o državnim službenicima i namještenicima tako da se **rukovoditelj obvezuje na izbor prvorangiranog kandidata sa liste kandidata koji su uspješno položili stručni ispit, bez izuzetaka.**

Nedostatak 7.

Tijelo nadležno za imenovanje državnih službenika odlučuje kojeg će kandidata sa liste uspješnih imenovati na traženo radno mjesto, što znači da to može biti bilo koji kandidat sa liste.

Preporuka 7.1

Propisati obvezu imenovanja prvorangiranog kandidata sa liste uspješnih kandidata u postupku javnog natječaja za imenovanje rukovodećih državnih službenika.

Preporuka 7.2

Osigurati pravni okvir za poštivanje načela političke neutralnosti u radu državnih službenika, naročito onih s rukovodnim ovlastima, tako što će se revidirati odredbe propisa koji reguliraju zapošljavanje rukovodećih službenika u cilju ograničavanja političkog utjecaja.

Nedostatak 8.

Zakon o državnim službenicima ne propisuje obavezu objavljivanja rezultata javnog natječaja na web stranici Povjerenstva za državnu službu.

Preporuka 8.

Propisati obvezu objavljivanja rezultata javnog konkursa na web stranici Povjerenstva za državnu službu i državnog tijela u koji se vrši prijem državnog službenika.

Nedostatak 9.

Neadekvatna su i nedovoljno razrađena rješenja o pravnom lijeku tijekom svih faza natječajnog postupka za zapošljavanje državnih službenika.

Preporuka 9.1

Precizirati odredbe o pravu na pravni lijek u svim fazama javnog natječaja i osigurati suspenzivno djelovanje pravnog lijeka u svim fazama natječajne procedure (uključujući i fazu ispita općeg znanja i stručnog ispita).

Preporuka 9.2

Izričito propisati pravo na pravni lijek na odluku o postavljanju kandidata u postupku javnog natječaja. Obavještenje ima karakter zaključka u upravnom postupku i protiv njega se može izjaviti priziv drugostepenom organu u roku od 15 dana od dana prijema. Priziv odlaže izvršenje rješenja o postavljenju.

Nedostatak 10.

Odluka o konačnom izboru vježbenika donosi se tek nakon provođenja usmenog intervjua sa kandidatima koji ispunjavaju formalne uvjete natječaja. Povjerenstvo za izbor utvrđuje pitanja i obavlja intervju sa kandidatima, svaki član pojedinačno ocjenjuje kandidate brojem bodova od dva do deset, a konačnu ocjenu čini zbroj bodova danih od strane svakog člana. Dakle, uopće nisu propisani kriteriji za ocjenjivanje kandidata na usmenom intervjuu.

Preporuka 10.

Po uzoru na federalne propise, razmotriti ukidanje obaveznog usmenog intervjua za vježbenike, uz primjenu jasno propisanih i mjerljivih kriterija za odabir kandidata i bodovnih listi za svaki od kriterija (dužina trajanja nezaposlenosti, prosjek ocjena tijekom studija i sl.), te eventualno obavljanje strukturiranog intervjua sa rukovoditeljem samo u slučaju jednakog broja bodova najbolje rangiranih kandidata.

Nedostatak 11.

Uredbom nije propisana obaveza objavljivanja rezultata natječaja za izbor vježbenika, niti na oglasnim pločama niti na web stranicama tijela na čiji zahtjev je proveden natječaj, odnosno Povjerenstva za državnu službu.

Preporuka 11.

Osigurati bolju dostupnost informacija o rezultatima javnih natječaja za prijem vježbenika upotrebom modernih tehnologija, na način da se rješenje o izboru vježbenika objavljuje na oglasnoj ploči tijela državne službe, kao i web stranicama tijela državne službe i Povjerenstva uz obavezu rukovoditelja da rješenje dostavi kandidatu koji je izabran i Povjerenstvu, kao i ostalim kandidatima koji su sudjelovali u javnom natječaju.

Nedostatak 12.

U pravilu, za vježbenika se prima kandidat sa najvećim brojem bodova. Međutim, ukoliko se vrši prijem dva ili više vježbenika, rukovoditelj može izvršiti prijem kandidata i mimo redosljeda utvrđenog u prethodnoj fazi natječajne procedure, a u cilju zadovoljenja načela proporcionalne zastupljenosti prema kojem struktura državnih službenika okvirno odražava nacionalnu strukturu stanovništva, prema posljednjem popisu stanovništva.

Preporuka 12.

Preformulirati odredbe o primjeni načela proporcionalne zastupljenosti, prema kojem struktura državnih službenika okvirno odražava nacionalnu strukturu stanovništva, kod prijema dva ili više vježbenika, na način da **rukovoditelj može izvršiti prijem kandidata i mimo redosljeda utvrđenog u prethodnoj fazi natječajne procedure primjenom načela proporcionalne zastupljenosti, samo u slučaju da više lica ima isti ukupni broj bodova, a ovi slučajevi ne smiju se zloupotrebjavati ako mogu dovesti do izbora manje stručnog kandidata.**

Ova aktivnost je realizirana u sklopu projekta "Podrška uključivanju građana Zapadnohercegovačkog kantona/županije u borbi protiv korupcije pri zapošljavanju u javnom sektoru" koji je dio šireg programa "Podrška građanima u borbi protiv korupcije" implementiranog od strane CCI uz financijsku podršku USAID-a.

Sadržaj je isključiva odgovornost Centra za građansku suradnju, Livno i ne mora nužno održavati stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

Centar za građansku suradnju, 80101 Livno, Gabrijela Jurkića 16 (Livnoputovi)

Phone/fax: +387 34 202770, E-mail: cgs-li@tel.net.ba